

BARNOMBUDSMANNEN

Vet du vilka tjänster är viktiga för barn och unga i vardagen?

Informerar din kommun barn och unga om planer och tjänster?

Planerar man en kommunfusion i din kommun? Har du frågat barn och unga?

Kommunreformen är en fråga för barn och unga

En klok kommunal beslutsfattare delar information och frågar barn och unga

I år tar de kommunala beslutsfattarna ställning till kommunreformen och diskuterar behoven i kommunsammanslagningarna. Även barnen och ungdomarna är kommuninvånare. De har rätt att veta, vara delaktiga och påverka lösningarna i hemkommunen. Besluten blir bättre och servicen blir mer högklassig när man tar hänsyn till barns och ungas erfarenheter.

Barn och unga ska involveras allt mer även i planeringen av kommunreformen och kommunsammanslagningar. En klok beslutsfattare informerar och diskuterar i skolor och läroanstalter. Han eller hon drar nytta av elevkårer, barnparlament, ungdomsfullmäktige och ungdomsorganisationer som stöd för beslutsfattandet.

Hemkommunen är en del av erfarenheten och identiteten hos barn och unga.

Ungdomarnas ställningstagande en anvisning för kommunerna

Unga från Tavastehus, Kouvola, Karleby, Salo, Sastamala och nya Uleåborg, med erfarenhet av kommunsammanslagningar i sina hemkommuner, har förberett ett ställningstagande som anvisning åt kommunala beslutsfattare. Barnombudsmannens byrå och barnombudsmannadelegationen (www.lapsiasia.fi) har verkat som samarbetspartner. Ställningstagandet överlämnades till förvaltnings- och kommunminister *Henna Virkkunen* i Helsingfors den 16 november 2012.

Mer information om barns och ungdomarnas synpunkt på kommunal service www.lapsiasia.fi/lasten-ja-nuorten-kunta

Barnombudsmannen är en självständig myndighet som främjar barnets rättigheter i Finland. Arbetet bygger på FN:s konvention om barnets rättigheter. Finland anslöt sig till konventionen 1991. Konventionen förpliktar såväl stater, kommuner, barnens föräldrar som andra vuxna att i första hand beakta barnets bästa vid alla beslut.

Barnombudsmannadelegationen är ett samarbetsorgan för myndigheter och organisationer. Delegationen fungerar som stöd för barnombudsmannens arbete.

Ungas anvisningar till beslutsfattare för kommunreformer

När du planerar kommunreformer eller ordnande av service på ett nytt sätt, ska du ta hänsyn till barns och ungas synpunkter.

Tänk på dessa anvisningar i olika skeden av reformerna – vid beredningen, genomförandet och uppföljningen.

1. Involvera barn och unga i beslutsfattandet för kommunsammanslagningar.

Bygg upp kommunreformen med barnen och ungdomarna så att alla hörs och delaktighet är möjligt på olika sätt. Fråga om barnens och ungdomarnas åsikter på deras språk och på deras sätt. Lyssna på dem som jämbördiga påverkare.

Kommunerna ska stöda barn och unga när det gäller delaktighet och påverkande.

Kontakta skolor, ungdomsfullmäktige i kommunen, barnparlamentet, skolornas elevkårer eller ungdomsorganisationer.

Metoder, redskap och färdiga frågeställningar hittar du på till exempel barnombudsmannens webbplats www.lapsiasia.fi/osallistuminen

”Skolorna är bra och hobbymöjligheterna är nästan heltäckande. I min kommun kommer man till centrum, där det finns många butiker, men det finns också landsbygd.”

”Bussturen till centrum går alltför sällan. Jag kommer till mina hobbyer med buss, men inte hem, eftersom bussarna inte går då.”

2. Informationsinsamling och information på barns och ungas eget språk skapar förtroende.

Observera barnens och ungdomarnas tankar om identiteten, uppgifterna och servicen i deras kommun. Informera barnen och ungdomarna på deras språk och på deras sätt.

Förklara vad som händer och varför det händer.

Involvera barn och unga i planeringen av informationsinsamling, informering, planering och genomförande gällande dem.

Skolor och läroanstalter är bra platser att informera om kommunala ärenden.

3. Gör interaktionen mellan generationer vardaglig vid beredningen av kommunsammanslagningar.

Skapa en gemensam mötesplats för olika generationer, barn och unga samt beslutsfattare och tjänstemän. Granska realistiskt om ungdomarna har verkliga påverkningsmöjligheter.

Sätt värde på barnens och ungdomarnas åsikter samt ge dem en verklig möjlighet till påverkan.

”Gott om hobbymöjligheter. Grundskola och gymnasium i den egna kommunen. Behöver inte åka till en annan by för att handla. Hälsovård i den egna kommunen, en egen simhall, här, mitt i naturen. Trafik i olika riktningar, även järnväg.”

4. Lokal identitet skapar en känsla av samhörighet och trygghet.

Grundtryggheten för barn och unga stärks genom att höra till lokalsamhället. Gör en lokal identitet möjlig även efter kommunsammanslagningar. Kommunens olika områden ska ha lokal service och förutsättningar för frivilligverksamhet.

Uppmuntra alla lokala aktörer som agerar med barn och unga till nya samarbetsformer och nya idéer vid serviceproduktion.

”I vår kommun finns åtminstone en trevlig lekplats och en simhall, och det finns också en idrottsplan.”

”I de tomma affärslokalerna önskar jag aktivitetslokaler för barn samt lokaler där barn och unga kunde tillbringa sin fritid.”

”Det är nära till allt.”

5. Barns och ungas intresse ska alltid beaktas vid ordnande av service för familjer.

Service för barn och unga är även service för familjer. Ta hänsyn till en fungerande helhet. Man ska granska kommunsammanslagningarna med utgångspunkt i servicebehoven hos barn och unga.

Säkerställ att barn och unga kan nå viktig service. Det får inte vara alltför lång väg till servicen. Även trafikförbindelserna ska fungera i hela kommunen.

Barn och unga anser att viktig service är:

- skola
- hobbymöjligheter
- motionservice
- bibliotek
- hälsoservice
- ungdomsgårdar
- parker
- kollektivtrafik
- handikappservice

Tänk på konsekvenserna av beslut för barn och unga

Vid beredningen av alla kommunala beslut ska man förutse och bedöma beslutens konsekvenser för barn. En väsentlig del av bedömningen är att ta reda på barns och ungas åsikter och att ta hänsyn till dessa.

En klok beslutsfattare tar reda på barnens och ungdomarnas erfarenheter, eftersom besluten fattas för kommunens framtid.

Barnkonsekvensanalysen hör till högklassig beredning och högklassigt beslutsfattande. På detta sätt säkerställer man att väsentliga frågor ur minderåriga kommuninvånarens perspektiv beaktas i besluten. De samlade erfarenheterna kan vid sidan av annan information utnyttjas även vid uppgörandet och uppföljningen av välfärdsplaner för barn och unga.

BARNOMBUDSMANNEN

Barnkonsekvensanalysen av beslut baseras på FN:s konvention om barnets rättigheter, som Finland har förbundit sig till år 1991. Den förpliktar finska staten och kommunala beslutsfattare att i första hand beakta barnets intresse vid allt beslutsfattande.

Barnets rättigheter hör till alla personer under 18 år.

Mer information om barnkonsekvensanalysen av beslut
www.lapsiasia.fi/lapsivaikutusten-arviointi

Mer information om metoder för barns och ungas delaktighet
www.lapsiasia.fi/osallistuminen/menetelmapankki

Barnombudsmannens byrå
Vaasankatu 2, 40100 Jyväskylä
Telefon: 0295 16001
Fax: (014) 337 4248
E-post: lapsiasiavaltuutettu@stm.fi
www.lapsiasia.fi
www.lastensivut.fi
www.barnombudsman.fi

Barnombudsmannens byrås publikationer 2013:6
ISSN 1798-3991 (pånnettu)
ISSN 1798-4009 (verkkojulkaisu)
ISBN 978-952-00-3290-6 (nid.)
ISBN 978-952-00-3291-3 (pdf)
Grafisk formgivning: Workshop Pälviä Oy
Bilder: Panu Pälviä, 123rf, Colourbox
Tryckeri: Aksidensi Oy, Helsingfors 2013